

A megtalált bizonyosság

A gyerekkor varázsa világa számtalan író bűvölt el – s mindig különös szenvedélyűek az önéletrajzi ihletettséű könyvek, vallomások, emlékiratok. Bohumil Hrabal, Kosztolányi Dezső, Móricz Zsigmond, Ottlik Géza visz bennünket vissza az időben, hogy saját gyerekkorunkra, eszmélésünkre, vágyainkra ismerjünk az ő életükön keresztül. Szomorú és derűsen szépséges álmok elevenednek meg e könyvek lapjain, s a jelenben segítenek bennünket élni.

Pszichológusok is bizonyítják, hogy öt-hat éves koráig minden fontos dolog megtörténik az emberrel. *García Márquez*, a *Száz év magány* mítoszteremtő alkotója egyenesen azt mondja, gyermekkora óta is ebből a féltucatnyi évből él mint író. Ezeket az esztendőket nem felejtjük, s ha már rá is ismerünk később helyzetekre, tárgyakra, fákra és völgyekre a maguk valóságában, még mindig fogva tart a káprázat: az az udvar, az a ház, az a rét és az a hegy igazából mégiscsak hatalmas és megismerhetetlenül tágas, a végtelent magába foglaló. Ott, ahol él(t), mindig magára ismer(het) az ember.

A költő, az író látva látta: ő „visszafelé él” az időben. Számunkra magától értetődően telnek a hetek és az évek, mézdarabkák rakódnak csigolyáinkra, s közben észre sem vesszük: elveszítettük a metaforákat, elveszítettük a képeket, a színeket, a végtelent. Már nem lehet azonos egymással fény és árnyék, nappal és éjszaka, már nem élnek, lélegzenek a tárgyak körülöttünk, mert úrrá lett rajtunk a megszokás. S várunk-e valami mást? A költő, az író figyelmeztet, mert ő még érzi a felhők mozdulatait, hallja az esők énekét, a vízcsobogást, a fűszálak suttogását, ő még szívesen ácsorog az esőben tétlenül...

Thomas Bernhard könyve nem jókedélyű emlékidézés: vallomás az indulás éveiről, melyek későbbi évtizedeket is magukba zárnak. Ennek a kisiúnak nem sikerül kitűnnie, bár szeretne, ezt a kisiút megbélyegzi a családjá, s kezelhetetlennek minősíti. Csak az író nagyapa az, aki fantáziát lát benne, a vele kialakult meghitt, megőrző kapcsolat békéje lopja be az elbeszélésbe a harmóniát. *Thomas Bernhard* önfeltárlkozásában kíméletlen őszinteséggel meséli el a gyakran sírásokba bugyolált első éveket, melyek mégis szívárványossá nemesednek a várakozástól, a tavaszoktól, az első biciklizés élményétől, a megtalált bizonyosságtól: élni mégiscsak érdemes. Minden pusztítás, minden emberzaj, minden csikorgó szózuhatag, szidalom érvényét veszti a rácsodálkozás örömeiben, a megismerés, a *megértés* szelíd hangja ellenében. És a tárgyak újraéledhetnek, és a felhők megint mozdulni látszanak, az esők újra énekelnek: ez volt a gyerekkor, és ez az egész élet. Ez maga a tündöklő létezés.

Thomas Bernhard: Egy gyerek megindul (AB OVO, Bp., 1992 – Fordította: Téglássy Gergely)
(A kiadó az igényes szépirodalom gondozója szeretne lenni – ennek nagyon örülhetünk! –, ezért nem érti az olvasó, hogyan maradhatott a szövegben legalább tucatnyi igen zavaró nyomdahiiba?) Kapható a Mentor könyvesboltban. Budapest V., Dorottya utca 8.

FÜZFÁ BALÁZS